

Paralelní vztah

Všechna jména jsou změněna, stejně tak kulisy, ve kterých se příběh „Libora“ odehrává, aby byla zachována anonymita všech zúčastněných, neboť nejde o konkrétní pár, ale proces, kterým si klient prochází (neštěstí z odcizení, strach z ublížení a znovunabytý klid jsou autentické).

Klient přichází po domluvě s jiným terapeutem, kde společně s manželkou procházejí párovou terapií. Působí mile, otevřeně, vstřícně a i když v některých aspektech připomíná hipsterský styl, rozhodně nenaplnuje jeho definici podle novináře a publicisty Miloše Čermáka („Hipster není ani moc hezký, ani moc chytrý, ale v mládí mu rodiče říkali, že je výjimečný.“). Parfém, který nosí, jen podtrhuje první dojem a i když jsem zvědavý na název, nikdy se na něj nezeptám... Představuje se jako Libor a vzhledem k tomu, že má již zkušenosti s terapií, má předem naformulované to, čemu technicistně a nehezky pracovně říkáme zakázka - cíl, kterého by ideálně chtěl v průběhu poradenského / terapeutického procesu dosáhnout. Ten zní: „Potřebuji si v sobě ujasnit motivy a tendence, které mne vedou k tomu, že neustále tíhnu k vytváření paralelních vztahů.“ A začíná popisovat své vnitřní představy, očekávání a zjištění, které si během přemýšlení nad svým problémem již stačil uvědomit. Tento proces trvá několik setkání, vždy se na Libora těším, neboť je z něj cítit upřímná snaha přijít věcem na kloub a působí dojmem, že se nebojí výzev spojených se zkoumáním svého vnitřního světa (které mohou být často nepříjemné si přiznat).

Libor pochází ze Severní Moravy, bývalého okresního města střední velikosti a z rodiny, kde byly vždy zdůrazňovány hodnoty vzájemné pomoci, solidarity a práce. Rodiče jsou již oba v důchodu, dříve se realizovali ve školství a ve zdravotnictví. Libor má také o několik let staršího bratra, který nyní pracuje na pozici vyššího managementu v zahraničí. Aktivita a výkon Libora provázeli už od dětství: vynikal v kolektivních sportech, na základní i střední škole se úspěšně účastnil několika okresních olympiád, s kamarády na gymnáziu založil deathmetalovou kapelu. Po studiu na vysoké škole pracoval v různých neziskových organizacích, v době našich společných setkání byl vedoucím jedné z nich. Říká, že rád pomáhá ostatním rozvinout jejich potenciál a strvuje to pestrou paletou činností, které jsou zaměřeny především na rozvoj „soft skills“.

S manželkou Alžbětou se seznámili při studiu na vysoké škole, zaujala její bezprostřednost a živý temperament. Svoji jsou již přes deset let, mají spolu tři dcery. Poměrně rychle za sebou. Předchozí dlouhodobý vztah Libora se postupně rozpadl, protože nevydržel pouhá víkendová setkávání, kdy oba studovali vysokou školu v jiných městech a tehdejší partnerka se rozhodla, že takto nevypadá její očekávání od vážného vztahu a navrhla rozchod. I z toho důvodu Libor říká, že založení rodiny pro něj bylo v tu dobu nejpředstavitelnější variantou, i když se s Alžbětou předtím znali jen krátce (necelého půl roku) – oba se dle Libora i nyní shodnou na tom, že rodina je pro ně velmi důležitá a Libor vyzdvihuje Alžbětu jako matku svých dětí do nebes – a cítím, že to myslí vážně. V průběhu času oba partneři však zjišťují, že v některých představách a potřebách si nejsou schopni vyjít vstříc – nejvíce je to vidět na intimitě – a tak jejich manželství prochází několikanásobnou oboustrannou nevěrou, po které se vždy nakonec vrátí k sobě (obrazně řečeno – po celou dobu žijí spolu ve stejném bytě), ale je stále těžší a těžší tyto návraty pro oba ustát. To jsou témata, která Libor říká, že již přes rok řeší na párové terapii. „Naše rozdílnost v tom, jak ustojíme emoce toho druhého a co od druhého čekáme jako od partnera nás na začátku inspirovala a byla osvěžením, teď je ale spíš klínem a neustálým zdrojem pochybností.“ Libor byl vždy emočně spíše ten klidnější, což u Alžběty vyvolávalo pocity bezpečí a naopak Alžběta z Libora dokázala vytáhnout jeho spontánnost a flexibilitu. Tato vzájemná obohacení se v průběhu času někam ztratila – i když jsou oba schopni si sednout a o svých nastaveních si relativně bezpečně popovídat. Alžběta se dle Libora více stáhla do sebe a on – což stojí na začátku důvodu setkání se mnou – již přes rok žije v paralelním vztahu s Klárou, což nikdy nebylo nahlas Liborem Alžbětě řečeno...

A nyní přicházím na scénu já, v období Liborovy rozpolcenosti – vztah v manželství dle jeho slov

už ani jednomu z nich nevyhovuje, připadají si spíše jako kolegové v práci, umí se dobře postarat o své děti, provozní věci nejsou problém a domluví se spolu na dalších důležitých věcech v rámci rodiny (včetně vztahu k příbuzným z obou stran). Libor říká, že by vlastně měl být spokojený. Ale dlouhodobě mu chybí intimita a i když si společně s Alžbětou snaží vyjít vstříc, Libor stále musí srovnávat svou bezprostřednost, radost a ocenění, když jsou spolu s Klárou. Říká, že by pro něj vlastně bylo vysvobozením, kdyby Alžběta také měla nějaký vztah. Ale takhle – když nechce ubližovat – musí být k Alžbětě neupřímný. Na druhou miskou vah ale zároveň dává otázku, zda svým mlčením nakonec neubližuje ještě víc.

Několik setkání probíráme jeho předchozí vážné vztahy, jeho vztah k ženám obecně a na nejširší rovině jeho vztahy k ostatním lidem. Přicházíme na společného jmenovatele, který se táhne všemi rovinami jeho vztahů a již byl i zde několikrát zmíněn: Libor chce být dobrý člověk a bojí se toho, že by svými aktivitami mohl druhým ubližovat. Což se paradoxně opakovaně děje. Libor zkoumavě a analyticky rozebírá své vztahy v rodině, s maminkou, tátou i bratrem a čím dál víc si uvědomuje, že svou hodnotu odvíjí od toho, jak se na něj druzí dívají. A takhle to bylo dlouhodobě nastaveno u nich doma, co si pamatuje. Vzájemná pomoc, solidarita a hodnota práce (výkonu) může mít svou stinnou stránku, což někde hluboko věděl, ale nikdy si to nechtěl opravdu přiznat. Na čem by pak znovu postavil svůj život? Byla všechna ta vynaložená energie zbytečná, když to, po čem opravdu touží – nyní zhmotněno ve vztahu s Klárou – bylo myslet taky na sebe? A možná myslet hlavně na sebe? Především mluvíme, ale z mé zkušenosti je třeba si společně nově naformulovanou větu / afirmaci: „Abych mohl být dobře pro druhé, potřebuji být napřed dobře sám pro sebe.“ nejdříve zažít a prožít v různých situacích. Ale...

Na jaře dochází ke karanténním opatřením a s Liborem se setkáváme přes Skype na začátku léta. Strukturálně je situace stále stejná: Alžběta o Kláře neví, ale rozhodně něco tuší (Libor se vždycky choval trochu jinak, jeho služební cesty nyní nejsou možné, tráví ale hodně času v práci...). Libor říká, že si myslí, že Alžběta asi taky někoho má, minimálně ví o jednom kolegovi z práce, který se jí dlouhodobě dvoří. Novinkou je to, že Klára se rozvádí. Nyní na sobě Libor pocítuje tlak (říká, že není od Kláry, ale vychází zevnitř), že by se měl konečně rozhodnout, se kterou z žen bude chtít dál žít. Je si jistý, že takhle dvojité a ve skrytu žít nechce. Často přemýšlí nad dříve naformulovanou myšlenkou, že musí myslet i na sebe. Kdyby se rozhodl žít s Klárou, neví, jak by to řekl dcerám (po chvíli přemítání říká, že vlastně ví, ale bojí se, aby ho nezavrhly – zvláště v takto vypjaté době). Potřeboval by k tomu Alžbětu, je si jistý, že když si to napřed vyříkají spolu, jako rodiče budou dále fungovat dobře. Vždycky to tak bylo.

Často ho ale přepadá nejistota, jestli si jen něco nenamlouvá, jestli Klára není kompenzací něčeho ještě hlubšího v něm. Zkoušíme nad tím přemýšlet, ale stále se vracíme k věcem, které považuje za jisté: má rád Alžbětu i Kláru, každou na jiné rovině. Při představě dalšího života s Alžbětou vidí neštěstí jich obou, že žijí v pro ně nenaplněném vztahu (karanténa jim pomohla si o věcech znovu do hloubky promluvit – až na Liborovo tajemství, které nechce vyjevit, protože má představu, že by to již nešlo vrátit zpět). A při představě života s Klárou je rozzářený, ale rozumově ví, že by šel do velkého rizika a že si vlastně společné soužití nikdy nemohli vyzkoušet. Jaké má Klára stíny? A jaké další v sobě objeví Libor?

Loučíme se s tím, že Libor chce být pravdivý sám k sobě (jinou cestu už nevidí) a díky tomu si ustojí jakékoliv budoucí rozhodnutí. I když cesta to leckdy bude hodně náročná.

Tomáš Blaha, 16. 12. 2020